Міністерство освіти України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"

Кафедра ТОЕ

Розрахунково-графічна робота

"Розрахунок однофазного кола синусоїдного струму" Варіант № 305

Виконав:	
Перевірив:	

Умова завдання

В елктричному колі діє джерело синусоїдної ЄРС:

Необхідно:

- 1. ДЛЯ ЕЛЕКТРИЧНОГО КОЛА БЕЗ ВЗАЄМНОЇ ІНДУКЦІЇ:
- 1.1. Розрахувати струми віток символічним методом скласти баланс активних і реактивних потужностей кола;
  - 1.2. Побудувати діаграму струмів і топографічну діаграму напруг, показати кут зсуву фаз;
- 1.3. Прийнявши активний опір R2 за нульовий і вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомий, розрахувати його за умови резонансу струмів;
  - 1.4. Розрахувати струму для резонансного стану кола;
  - 1.5. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей;
- 1.6. Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини кола, розміщеної справа від перерізу А-А. Для одержання реактивного двополюсника активні опори закоротити.

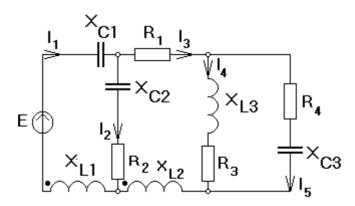
2. ПРИ НАЯВНОСТІ МАГНІТНОГО ЗВ"ЯЗКУ МІЖ ІНДУКТИВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ L1 ТА L2 (ОДНОЙМЕННІ ПОЧАТКИ ПОЗНАЧЕНІ НА СХЕМІ ТОЧКАМИ):

- 2.1. Перетворивши схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках схеми методом контурних струмів;
- 2.2. Перевірити правильність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;
- 2.3. Побудувати сумісну векторну діаграму струмів і топографічну діаграму напруг (на діаграмі показати напруги взаємної індукції).

3. ВІДКИНУВШИ ВІТКУ МІЖ ЗАТИСКАЧАМИ 2-2", ВИКОНАТИ ЕКВІВАЛЕНТУВАННЯ ВЗАЄМОІНДУКТИВНИХ ЗВ"ЯЗКІВ ВІТОК. ОДЕРЖАНУ СХЕМУ РОЗГЛЯДАТИ ЯК ЧОТИРИПОЛЮСНИК З ЗАТИСКАЧАМИ 1-1" ТА 2-2" :

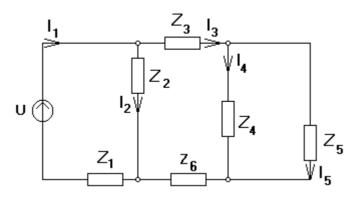
- 3.1. Розрахувати коефіцієнти А, В, С, D чотириполюсника;
- 3.2. Розрахувати параметри R, L, C віток схеми заміщення.

$$E := 140 \qquad \psi := -45 \qquad R_1 := 9 \qquad R_2 := 11 \qquad R_3 := 13 \qquad R_4 := 15$$

$$X_{L1} := 37 \qquad X_{L2} := 27 \qquad X_{L3} := 20 \qquad X_{C1} := 13 \qquad X_{C2} := 10 \qquad X_{C3} := 6$$

$$X_{M} := 15 \qquad f := 50 \qquad \qquad j \cdot \psi \cdot \frac{\pi}{180}$$

$$U := E \cdot e \qquad \qquad U = 98.995 - 98.995i \qquad F(U) = (140 - 45)$$

Для електричного кола без взаємної індукції:

Розрахувати всі струми символічним методом

$$\begin{split} Z_1 &\coloneqq i \cdot \left(X_{L1} - X_{C1} \right) \to 24 \cdot i \\ Z_2 &\coloneqq R_2 - i \cdot \left(X_{C2} \right) \to 11 - 10 \cdot i \\ Z_3 &\coloneqq R_1 \to 9 \\ Z_E &\coloneqq \frac{\left(\frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 + Z_6 \right) \cdot Z_2}{Z_2 + \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 + Z_6} \\ &+ Z_1 \quad Z_E &= 13.496 + 19.376i \\ I_1 &\coloneqq \frac{U}{Z_E} & I_1 = -1.044 - 5.836i \\ I_2 &\coloneqq \frac{I_1 \cdot \left(\frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 + Z_6 \right)}{Z_2 + \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 + Z_6} \\ I_3 &\coloneqq \frac{I_1 \cdot Z_2}{\left(Z_2 + \frac{Z_5 \cdot Z_4}{Z_5 + Z_4} + Z_3 + Z_6 \right)} \\ I_4 &\coloneqq I_3 \cdot \frac{Z_5}{Z_5 + Z_4} & I_4 = -0.919 + 0.803i \\ I_5 &\coloneqq I_3 \cdot \frac{Z_4}{Z_4 + Z_5} & I_5 = -1.426 - 1.1i \\ I_5 &\coloneqq I_3 \cdot \frac{Z_4}{Z_4 + Z_5} & I_5 = -1.426 - 1.1i \\ I_7 &\coloneqq I_8 - I_8 -$$

Перевірка за першим законом Кіргофа:

$$I_1 - I_2 - I_3 = 0$$
  $I_3 - I_4 - I_5 = 0$ $I_2 + I_5 + I_4 - I_1 = 0$

Перевірка за другім законом Кіргофа:

$$\begin{split} -I_{1} \cdot \left\lceil i \cdot \left(X_{11} - X_{C1} \right) \right\rceil + U - I_{2} \cdot \left(R_{2} - i \cdot X_{C2} \right) &= 1.421i \times 10^{-14} \\ I_{2} \cdot \left(R_{2} - i \cdot X_{C2} \right) - I_{4} \cdot \left(R_{3} + i \cdot X_{L3} \right) - I_{3} \cdot \left(R_{1} + i \cdot X_{L2} \right) &= -3.553 \times 10^{-15} \\ I_{4} \cdot \left(R_{3} + i \cdot X_{L3} \right) - I_{5} \cdot \left(R_{4} - i \cdot X_{C3} \right) &= 0 \end{split}$$

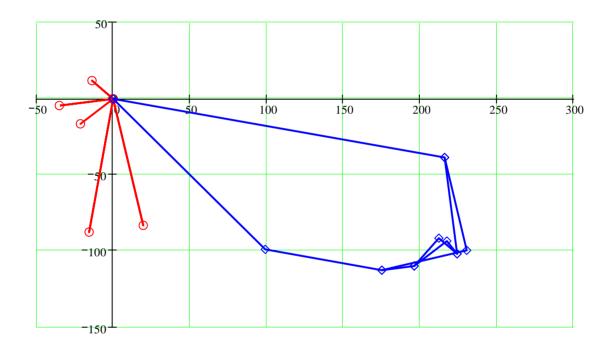
Перевірка за балансом потужностей

$$\begin{split} \mathbf{S}_{1} &:= \mathbf{U} \cdot \overline{\mathbf{I}_{1}} \\ \mathbf{P} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{2} + \left(\left| \mathbf{I}_{4} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{3} + \left(\left| \mathbf{I}_{5} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{4} + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \mathbf{R}_{1} \\ \mathbf{Q} &:= \left(\left| \mathbf{I}_{1} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C1} + \mathbf{X}_{L1} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{2} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C2} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{3} \right| \right)^{2} \cdot \left(\mathbf{X}_{L2} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{4} \right| \right)^{2} \cdot \left(\mathbf{X}_{L3} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_{5} \right| \right)^{2} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C3} \cdot \mathbf{Q} \right) = 681.104 \end{split}$$

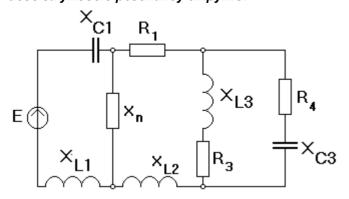
 $F(I_5) = (1.801 -142.362)$

Будуємо сумісну векторну діаграму струмів та топографічну діаграму напруг

Знаходимо потенціали точок:

Прийняти опір $R_2 = 0$ і, вважаючи реактивний опір цієї вітки невідомим, визначити його за умовою резонансу струмів.

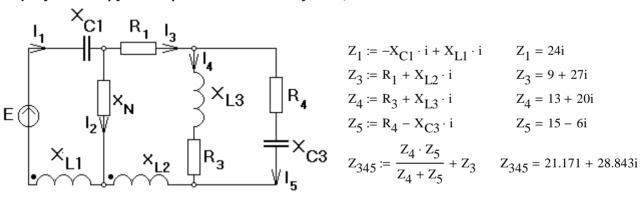

$$Z_{E} := \frac{\left(R_{3} + i \cdot X_{L3}\right) \cdot \left(R_{4} - i \cdot X_{C3}\right)}{R_{3} + R_{4} + i \cdot \left(X_{L3} - X_{C3}\right)} + i \cdot X_{L2} + R_{1}$$

$$Z_{E} = 21.171 + 28.843i$$

$$B_n \coloneqq \frac{-X_E}{{X_E}^2 + {R_E}^2}$$
  $B_n = -0.023$ Реактивний опір вітки: $X_n \coloneqq \frac{1}{B_n}$ $X_n = -44.383$

Розрахувати струми для резонансного стану кола;

$$Z_{1} := -X_{C1} \cdot i + X_{L1} \cdot i \qquad Z_{1} = 24i$$

$$Z_{3} := R_{1} + X_{L2} \cdot i \qquad Z_{3} = 9 + 27i$$

$$Z_{4} := R_{3} + X_{L3} \cdot i \qquad Z_{4} = 13 + 20i$$

$$Z_{5} := R_{4} - X_{C3} \cdot i \qquad Z_{5} = 15 - 6i$$

$$Z_{345} := \frac{Z_{4} \cdot Z_{5}}{Z_{345}} + Z_{3} \qquad Z_{345} = 21.171 + 28.843i$$

Вхідний опір кола:
$$Z_{VX}\!\!\left(X_N\right) := \frac{Z_{345} \cdot i \cdot X_N}{Z_{345} + i \cdot X_N} + Z_1$$

$$Z_{VX}\!\!\left(X_{N}\right) \mid \! \underset{simplify}{\text{complex}} \rightarrow 3 \cdot \frac{\left(6916 \cdot X_{N}^{-2} + 870435 \cdot i \cdot X_{N} + 17262 \cdot i \cdot X_{N}^{-2} + 10036296 \cdot i\right)}{\left(1254537 + 56532 \cdot X_{N} + 980 \cdot X_{N}^{-2}\right)}$$

$$Z_{VX}(X_N) \begin{vmatrix} \text{complex} \\ \text{simplify} \end{vmatrix} 3 \cdot \frac{\left(6916 \cdot X_N^2 + 870435 \cdot i \cdot X_N + 17262 \cdot i \cdot X_N^2 + 10036296 \cdot i\right)}{\left(1254537 + 56532 \cdot X_N + 980 \cdot X_N^2\right)}$$

$$X_N := Im(Z_{VX}(X_N)) \begin{vmatrix} \text{complex} \\ \text{solve}, X_N \rightarrow \begin{pmatrix} -17.846431939854971065 \\ -32.578489853679961157 \end{pmatrix}$$

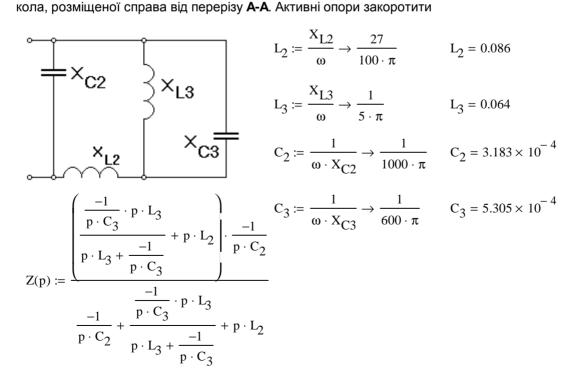
$$X_N := \begin{pmatrix} X_{N_0} \\ X_{N_1} \end{pmatrix}$$

Отже резонанс кола може бути при реактивному опорі у другій вітці $X_N = \begin{pmatrix} -17.846 \\ -32.578 \end{pmatrix}$ який

носить ємнісний характер(${\rm X_{N_0}} = -17.846$).(${\rm X_{N_1}} = -32.578$)

$$X_n := X_{N_0}$$
  $X_n = -17.846$ $Z_{VX}(X_n) = 11.847$

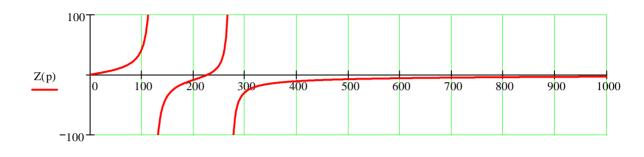
Розрахувати (знайти нулі і полюси) і побудувати частотну характеристику вхідного опору частини

Знаходимо нулі:
$$\omega := Z(p) \quad \begin{vmatrix} \text{solve}, p \\ -227.0270 \\ 0 \end{vmatrix} \quad \omega = \begin{pmatrix} 227.027 \\ -227.0270 \\ 0 \end{pmatrix} \quad \omega = \begin{pmatrix} 227.027 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

Знаходимо полюси:

$$\omega_{1} \coloneqq \frac{1}{Z(p)} \mid \begin{array}{c} \text{solve}, p \\ \text{float}, 11 \end{array} \rightarrow \begin{pmatrix} 270.80837956 \\ 121.48324728 \\ -121.48324728 \\ -270.80837956 \\ \end{array} \right) \quad \omega_{1} = \begin{pmatrix} 270.808 \\ 121.483 \\ -121.483 \\ -270.808 \\ \end{pmatrix} \quad \omega_{1} \coloneqq \begin{pmatrix} \omega_{1}_{0} \\ \omega_{1}_{2} \\ \end{pmatrix} \quad \omega_{1} = \begin{pmatrix} 270.808 \\ -121.483 \\ -121.483 \\ \end{pmatrix}$$

p

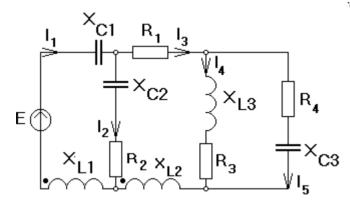
При наявності магнітного зв "язку між індуктивними елементами

- 1) Перетворити схему до двох незалежних контурів, розрахувати струми у всіх вітках методом контурних струмів, визначити покази вольтметра;
- 2) Перевірити правільність розрахунків за балансом потужностей, визначити активну і реактивну потужності магнітного зв"язку;

опографічну діаграму напруг

Z = 12.171 + 1.843i

 $Z := \frac{(R_4 - 1 \cdot X_{C3}) \cdot (R_3 + 1 \cdot X_{L3})}{R_4 + R_3 + i \cdot (X_{L3} - X_{C3})}$

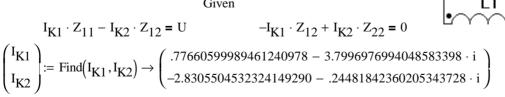
$$\mathbf{Z}_{11} \coloneqq \mathbf{R}_2 + \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{\mathbf{L}1} - \mathbf{X}_{\mathbf{C}1} - \mathbf{X}_{\mathbf{C}2} \right) \rightarrow 11 + 14 \cdot \mathbf{i}$$

$$\mathbf{Z}_{12} \coloneqq \mathbf{R}_2 + \mathbf{i} \cdot \left(-\mathbf{X}_{\mathbf{C}2} - \mathbf{X}_{\mathbf{M}} \right) \rightarrow 11 - 25 \cdot \mathbf{i}$$

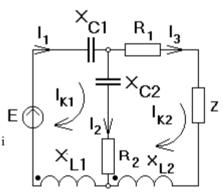
$$Z_{22} := R_2 + R_1 + i \cdot (X_{L2} - X_{C2}) + Z \text{ float}, 7 \rightarrow 32.17143 + 18.84286 \cdot i$$
Given

$$I_{K1} \cdot Z_{11} - I_{K2} \cdot Z_{12} = U$$
Given
$$I_{K1} \cdot Z_{11} - I_{K2} \cdot Z_{12} = U$$

$$-I_{K1} \cdot Z_{12} + I_{K2} \cdot Z_{22} = 0$$

$$\begin{split} I_{K1} &= 0.777 - 3.8i & I_{K2} &= -2.831 - 0.245i \\ I_1 &\coloneqq I_{K1} & I_1 = 0.777 - 3.8i & F(I_1) = (3.878 - 78.449) \\ I_2 &\coloneqq I_{K1} - I_{K2} & I_2 = 3.607 - 3.555i & F(I_2) = (5.064 - 44.582) \\ I_3 &\coloneqq I_{K2} & I_3 = -2.831 - 0.245i & F(I_3) = (2.841 - 175.057) \\ I_4 &\coloneqq I_3 \cdot \frac{Z}{R_3 + i \cdot X_{I,3}} & I_4 = -1.065 + 1.008i & F(I_4) = (1.466 - 136.577) \end{split}$$

$$I_5 \coloneqq I_3 \cdot \frac{Z}{R_4 - i \cdot X_{C3}} \qquad \qquad I_5 = -1.766 - 1.253i \qquad \qquad F\!\!\left(I_5\right) = (2.165 - 144.646)$$
 Перевірка за першим законом Кіргофа:

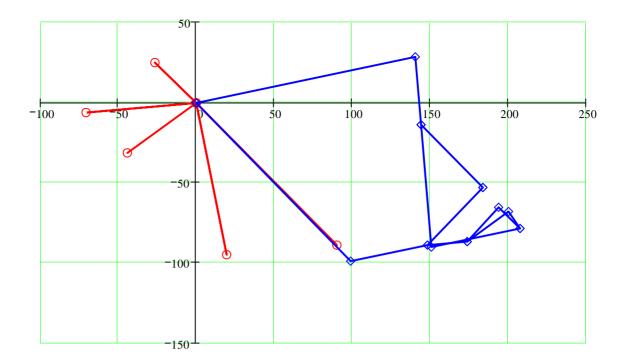
 $I_1 - I_2 - I_3 = 0$ $I_3 - I_4 - I_5 = 0$ $I_2 + I_5 + I_4 - I_1 = 0$

 $Q := Q + S_{M1} + S_{M2}$

$$\begin{split} \mathbf{S}_{M1} \coloneqq \mathbf{I}_1 \cdot \overline{\mathbf{I}_3} \cdot \mathbf{i} \cdot \mathbf{X}_M & \mathbf{S}_{M1} = -164.18 - 19.02\mathbf{i} & \mathbf{F} \big(\mathbf{S}_{M1} \big) = (165.278 - 173.392) \\ \mathbf{S}_{M2} \coloneqq \overline{\mathbf{I}_1} \cdot \mathbf{I}_3 \cdot \mathbf{i} \cdot \mathbf{X}_M & \mathbf{S}_{M2} = 164.18 - 19.02\mathbf{i} & \mathbf{F} \big(\mathbf{S}_{M2} \big) = (165.278 - 6.608) \\ & & \mathsf{Перевірка} \ \mathsf{3a} \ \mathsf{балансом} \ \mathsf{потужностей} & \mathbf{S}_1 = 453.031 + 299.271\mathbf{i} \\ \mathbf{P} \coloneqq \left(\left| \mathbf{I}_3 \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R}_1 + \left(\left| \mathbf{I}_2 \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R}_2 + \left(\left| \mathbf{I}_4 \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R}_3 + \left(\left| \mathbf{I}_5 \right| \right)^2 \cdot \mathbf{R}_4 & \mathbf{P} = 453.031 \\ \mathbf{Q} \coloneqq \left(\left| \mathbf{I}_1 \right| \right)^2 \cdot \mathbf{i} \cdot \left(-\mathbf{X}_{C1} + \mathbf{X}_{L1} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_2 \right| \right)^2 \cdot \left(-\mathbf{i} \cdot \mathbf{X}_{C2} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_3 \right| \right)^2 \cdot \left(\mathbf{X}_{L2} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_4 \right| \right)^2 \cdot \left(\mathbf{X}_{L3} \cdot \mathbf{i} \right) + \left(\left| \mathbf{I}_5 \right| \right)^2 \cdot \left(-\mathbf{X}_{C3} \cdot \mathbf{i} \right) \end{split}$$

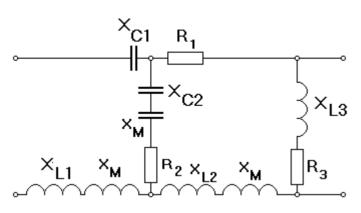
Будуємо сумісну векторну діаграму струмів та топографічну діаграму напруг

Знаходимо потенціали точок:

3. Відкинувши крайню вітку між полбсами 2,2", зробити розв "язку магнітного зв "язку. Одержану схему розглядати як чотириполюсник з полюсами 1,1" та 2,2":

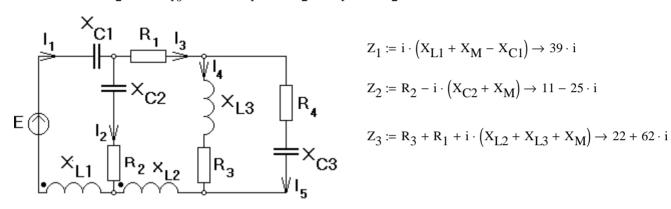
1)Розрахувати коефіцієнти чотириполюсника А,В,С,D

$$\mathbf{U}_1 = \mathbf{A} \cdot \mathbf{U}_2 + \mathbf{B} \cdot \mathbf{I}_2$$

$$I_1 = C \cdot U_2 + D \cdot I_2$$

Неробочій хід:
$$I_2$$
 = 0 U_{10} := U U_1 = $A \cdot U_2$ I_1 = $C \cdot U_2$

$$Z_1 := i \cdot (X_{L1} + X_M - X_{C1}) \rightarrow 39 \cdot i$$

$$Z_2 := R_2 - i \cdot (X_{C2} + X_M) \rightarrow 11 - 25 \cdot i$$

$$Z_3 := R_3 + R_1 + i \cdot (X_{L2} + X_{L3} + X_M) \rightarrow 22 + 62 \cdot i$$

$$Z_E := \frac{Z_2 \cdot Z_3}{Z_2 + Z_3} + Z_1$$
  $Z_E = 26.046 + 13.797i$

$$\mathrm{I}_{10} \coloneqq \frac{\mathrm{U}_{10}}{\mathrm{Z}_E}$$

$$I_{10} = 1.396 - 4.54$$

$$I_{10} = 1.396 - 4.54i$$
  $F(I_{10}) = (4.75 -72.912)$

$$I_{30} := I_{10} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3}$$
  $I_{30} = -2.595 + 0.339i$ $F(I_{30}) = (2.617 \ 172.567)$
 $U_{20} := I_{20} \cdot (R_2 + i \cdot X_{12})$ $U_{20} = -40.502 - 47.494i$ $F(U_{20}) = (62.419 \ -130.494i)$

$$F(I_{30}) = (2.617 \ 172.567)$$

$$U_{20} \coloneqq I_{30} \cdot \left(R_3 + i \cdot X_{L3} \right) \quad U_{20} = -40.502 - 47.494i \qquad F \left(U_{20} \right) = (62.419 \ -130.457)$$

$$F(U_{20}) = (62.419 -130.457)$$

$$A := \frac{U_{10}}{U_{20}}$$

$$A = 0.178 + 2.236i$$

$$F(A) = (2.243 85.457)$$

$$C \coloneqq \frac{I_{10}}{U_{20}}$$

$$C = 0.041 + 0.064i$$

$$F(C) = (0.076 57.545)$$

Коротке замикання:
$$U_2$$
 = 0 U_K := U U_1 = $B \cdot I_2$ I_1 = $D \cdot I_2$ Z_1 := $i \cdot (X_{L1} - Z_2) = R_2 - i \cdot (X_{L1}$

$$\mathbf{Z}_1 \coloneqq \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{L1} + \mathbf{X}_{M} - \mathbf{X}_{C1} \right) \to \mathbf{39} \cdot \mathbf{i}$$

$$\mathbf{Z}_2 \coloneqq \mathbf{R}_2 - \mathbf{i} \cdot \left(\mathbf{X}_{C2} + \mathbf{X}_{\mathbf{M}}\right) \rightarrow 11 - 25 \cdot \mathbf{i}$$

$$z_3 := R_1 + i \cdot (x_{L2} + x_M) \rightarrow 9 + 42 \cdot i$$

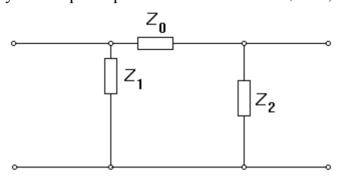
$$\begin{split} Z_K &\coloneqq \frac{Z_2 \cdot Z_3}{Z_2 + Z_3} + Z_1 & Z_K = 39.2 + 17.53i \\ I_{1K} &\coloneqq \frac{U_K}{Z_K} & I_{1K} = 1.163 - 3.046i & F(I_{1K}) = (3.26 - 69.093) \\ I_{3K} &\coloneqq I_{1K} \cdot \frac{Z_2}{Z_2 + Z_3} & I_{3K} = -3.383 - 0.254i & F(I_{3K}) = (3.392 - 175.708) \\ B &\coloneqq \frac{U_K}{I_{3K}} & B = -26.916 + 31.283i & F(B) = (41.268 - 130.708) \\ D &\coloneqq \frac{I_{1K}}{I_{3K}} & D = -0.275 + 0.921i & F(D) = (0.961 - 106.615) \end{split}$$

Перевірка $A \cdot D - B \cdot C = 1$

$$F(A) = (2.243 \ 85.457)$$
  $F(B) = (41.268 \ 130.708)$

$$F(C) = (0.076 57.545)$$
  $F(D) = (0.961 106.615)$

Розрахувати параметри віток схеми П заміщення;

$$\begin{split} Z_0 &\coloneqq B & Z_0 = -26.916 + 31.283i & F(Z_0) = (41.268 \ 130.708) \\ Y_1 &\coloneqq \frac{D-1}{B} & Y_1 = 0.037 + 8.862i \times 10^{-3} & F(Y_1) = (0.038 \ 13.447) \\ Y_2 &\coloneqq \frac{A-1}{B} & Y_2 = 0.054 - 0.02i & F(Y_2) = (0.058 \ -20.515) \\ R_0 &\coloneqq \text{Re}(Z_0) & R_0 = -26.916 & X_{L0} &\coloneqq \text{Im}(Z_0) & X_{L0} = 31.283 \\ Z_1 &\coloneqq \frac{1}{Y_1} & Z_1 = 25.522 - 6.102i & R_1 &\coloneqq \text{Re}(Z_1) & R_1 = 25.522 & X_{C1} &\coloneqq -\text{Im}(Z_1) & X_{C1} = 6.102 \\ Z_2 &\coloneqq \frac{1}{Y_2} & Z_2 = 16.224 + 6.071i & R_2 &\coloneqq \text{Re}(Z_2) & R_2 = 16.224 & X_{L2} &\coloneqq \text{Im}(Z_2) & X_{L2} = 6.071 \\ C_1 &\coloneqq \frac{1}{\omega \cdot X_{C1}} & C_1 = 5.216 \times 10^{-4} & L_2 &\coloneqq \frac{X_{L2}}{\omega} & L_2 = 0.019 \end{split}$$

$$L_0 := \frac{X_{L0}}{\omega}$$
  $L_0 = 0.1$